

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak:

Helyben és postán előfizetés... Egy évre 10 ft. — kr. 1/2, évi 5 ft. 50 kr. ...

Hirdetési díj:

Öt napos hirdetés 5 kr. Nagyobb terjedelmű, mint az előzőekben... Bélyegdíj: minden beiktatásért külön 30 kr. ...

Előfizetési felhívás

„DEBRECZEN”

hetenkint ötször: hétfőn kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton, megjelenő politikai, és közgazdászati lap 8-ik évfolyama april—juniusi és következő negyedeire, mint a debreczen-vidéki függetlenségi párt közlönyére.

Előfizetési díjak:

Egész évre . . . 10 ft. Félévre . . . 5 ft. Negyed évre . . . 2 ft. 50 kr. Egy óra . . . 1 ft.

Hirdetések a legutányosabb ár mellett és pontosan eszközöltnél.

Előfizetheti: helyben a „Debreczen” kiadóhivatalában, piacutca (Vecsei ház), Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedésében s a vidéken minden postahivatalnál.

A kik nem fogadják el a béke jobbot.

Ki hitte volna, hogy az a kis csatapaté ott Hercegovina körül, oly tartó lehessen, s oly az vóssá nője ki magát, hogy az annyi diplomatiái szövegekre szolgálta alkalmat, mely megjárja valamely régi s hatalmas birodalom ügyei rendezése érdekében is. — Majd minden nevezetesebb uralkodó iródból menesztettek az Abdul Aziz számára, az Andrássy gróf reformjavaslata kivételével is, halmazz jó tanácsok, melyek természetesen mind a nagy ur iránti tisztelem kimutogatott jelei és mindannyi a legős zintébbben azt czélozta, hogy a sultán birodalmában a rend és béke minél hamarabb helyre álljon.

Hát a sajtó? a napisajtó aligha ki tudná mutatni, hogy mennyi összeg pénzbe került az a tenger festék, melyet ezen kicsinke keleti ügy érdekében elfogyasztottak. Ha valami szomorú angolnak az a hóbortos ötlete támadna, hogy csak a magyar hírlapok és tárgyban tudósításait össze szedvén, egy kötetben kiadná, minő neveléses tarkabarka ellenmondások kerülnek abban együvé? Már átgázoltunk mi is, átvégződtek a lázadó vidékek lakosai is a zordon tél vad szigorúságán, már nyílnak a tavasz hírnökei, a bokrok alján szerénykedő kis ibolyák, és azok a kisszámu lázadók még ma is csörgetik a kardot, s talán sohasem folydogált ereikben szilajabban a vér, mint most tavasz virul-tával.

De hát milyen különös, milyen példátlan esemény az a harczviselő terén, hogy egy kis alig számba vehető néptöredék, hosszú időn keresztül, dacolni képes egy régi fegyveres hatalommal, a félholddal, mely egymagára képes volt századokon keresztül rettegésben tartani Európát, s talán el is gázolja, ha itt a

magyar határszélen Hunyadi azt nem találta volna neki mondani hogy: megállj!

Most ezt a nagy hatalmat, mint valami nagy nehézkes épületet, melynek az árvíz alásván alapját, saját terhének nagyságától összedőlés veszélye látszik sorsának könyvébe beírva lenni. Hűnek látszó barátai ugyan sietnek nagy rengeteg gerendáikkal, a roskadó alkotmány oldalának támogatásához, de az ügyes mesterek tartanak tőle, hogy az avult mi támaszgerendának tulsúlyától nyomatik agyon.

Daczára azon nagymértékben történt elsatnyulásnak, melyben Európa népei nagyobbbrészt sinlenek, még sem tehető fel a józan ész bevilágításánál, hogy a török nemzet egy kis lázadást készen levő fegyverének, és parancsaira álló hadának erejével, letiporni ne bírna, hanem hát másutt kell keresni az okot, s ha azt megtaláljuk, azonnal ellebbenti a tudás szele az okozat kiperől a kétség fekete homályát.

De hát kezdjük a dolgok sorát a lázadókon. Mi, kiket mint magyarokat egyenesen és közvetlenül érdekelnek, előre bocsátván, miszerint sorainkat széreny egyéni nézet alakjában tárjuk olvasóink elé, nem szenvedünk tudálékoságot, és nem hordunk se szentíveget, se borzas haját.

Egyik politikus a másika felett igyekezett még a napát is meghatározni azon időnek, mikor a vérben gázolóok az a török határokon, vagy a téli havasok és dermesztő fagyos szelek által elkényszeredve le fogják tenni a sárvot és szép késségesen, mintha soha fegyvert se fogtak volna, felkeresni elhagyott tüzhelyeiket. A másik fajú politikus már egy kérelhetetlen ellen-séget, az éhséget tola előtérbe, mely fegyver és vérontás nélkül fogja leküzdeni a lázadókat. Elfogott a munitiójuk, mondá a harmadik, és ez így ment mai napig, s még aligha nem találkoznak ezentul is, kik hajlandók lesznek ismét valami újabb körülményhez fűzni a lázadás lecsalulását. Azonban csalódni fognak minden feltevésekben, mint eddigelő.

A lázadókkal, vagy azoknak főnökeivel nem beszélt még igazi kemény katonaság, és a lázadást határozottan le tiltó hangon a hatalmasságok megbizottai közül egy sem. Mindegyik, — hogy úgy szóljunk, — szörmentiben bának a szomszédokkal, hogy valamikép azoknak hitük szerint bennük vetett bizalmát idő előtt el ne jászsa, hogy ha majd ütend a tettek órája, hát esetlegesen jókarót, barátot szemléljenek egymásban.

A másik hatalom pedig csörgeti a kardot erősen, hogy fogadjatok szót és béküljetek meg a törökök, mert különben majd meglássátok rossz gyerekek, hogy majd erre is, majd meg amarra is. Különbön hát most az egyszer csak megkegyelmezek, te borzastejtű Ljuboratics, takarodj ott a háttérben majd ha eltávoztam, találni fogsz egykét garast és egy kovás pisztolyt.

Az ilyen fajta nem ritkán megjelenő egy pár garas és kovás pisztolyok aztán szépen elégségeseknek mutatkoznak arra, hogy a lázadás útsze folyton és kialvás nélkül fennálljon, és holmi kol-

dus hatalom jóakaró szavainak leve ki ne oltassa azt.

Ki tudná megmondani, mennyi se-gély, pénzben, és mennyi támogatás egyén és fegyverekben csuszik be titokban a lázongók istápolására?!

Hogy tenné hát le kezébe fegyverét, midőn látja, hogy ennek az alattomos pártfogásnak, — török vagy szakad, — de a nyilvánosságban is érvényesíteni kell magát.

Jól tudják azonban azt a lázadók, hogy ők szorultak esetén Serbia és Montenegróra bizon számíthatnak, mert az a fejedelmi biztatás, mit a béke felől az illető két fejedelem nyújt, íres szó, mely elenyészik mint sohaj és kazaj elszoktak enyészni. A nevezett fejedelmek, ha szól a harci kúrt, vagy vele rohannak a néppel, vagy eltapostatnak azáltal, de harmadik lehetőség számukra nem terem.

A törökföldi keresztények számára nines halandó, a ki kéregeromokat tudna teremteni. Legmiveltebb közöttük a rumeliai bolgár, ezekkel legkönnyebben lehet összeférni, de azért a legjobb reformokat is hidegen fogadná, és csak ideiglenesen, addig t. i. míg egy vagy más uton alkalom nyílik arra, hogy lerázzán magokról minden salakot, a czár szent szál birodalmának egy — isten előtt kedves — kiegészítő részei legyenek. A szláv sohasem fog más vallással öszhangzani, mert náluk a külö hókusz-pókuszokkal telített — vallásosságban határozódik minden a világon. Szerintük csak a muszka az igaz keresztény, a többi mind együtt árnyéka sem lehet. Ha a haldokló bolgárra egy történetesen ott botorkáló piszok muszka pópa adhatja az áldást, és az árva, hogy még e földön elnyerte a mennyeknek országát.

Hasztalan hódítani meg bármely uralkodó a délszlávokat, csak eleven szemet gyűjtne a fejére, mert a déli szláv atyafiak minden vágya, szívüknek minden dobanása a legmagasabb foku rajongással függ Muszkaországon. Az a görög, szerb, bolgár szövetség nem új, létezett az, midő a véggyáva Európa a szép, a mivel, a mitvézet kincseivel megrakott Görögöhort elhagyta taposni; öszhangzusuk is correct, mert a vallás szent képesai fizük őket össze. Az is hitel érdemlő, hogy ha egy jól kiszámított roham a keresztények részéről intézethetnék a törökök ellen, a görögök nem a hátulsó rohamozlopot fognak képezni. A győzelem után azonban az ő ügyeik külön válnának. A görög nemzet csak mint a vallás támaszát s annak hatalmas gyámolát tiszteli a czárt, de az a part, hol a görög hazája hanyatott hajózáit lelke, teljes melegével kiseretné kötni, a görög reménye horgonyát Byzantium cyprusos part-jain a Zsófia templomának tájékán óhaj-táná kivetni.

A szláv nép alkudhatik még sokáig fegyverrel a kézben, de békélni nem fog, míg egy kalap alá rántott nagy, óriás szláv birodalomra, az igazán minden oroszok czárjának birodalmára nem sít az isten jöltevé napjának sugara.

Másik kérdés, a mely az olvasó csudálkozását vonja magára: hogy a nagy fegyveres török nemzet nem tud, nem ké-

pes levni egy kis maroknyi lázongó hadat?!

A lázadók egyes csapatait gyakran összetörte a török, de a szélrózsa minden irányából szaporodnak naponta, s a mely hézagot rajtok ütnek, az kis vártatva ki lesz pótolva, mint a mesebeli hydra, levágott feje helyett kettőt kap vissza.

Azonkívül a szultánt jó barátai gonosz pénzügyi helyzete mellett — híres irádeja kibocsátásával oly impertinens helyzetbe hozták, hogy a muzulmán, az ő tekintélyén az iráde által ütött sebet nem felejtethvén, ő felsége többé saját nemzetében sem bizhatik, melynélfogva, mint valami takaros ostromállapot idején, birodalma tartományait fedezni kénytelen, nehogy egy oldalon saját nemzete, más oldalon pedig a gyaurok rohanják meg kérelhetetlenül. Hadainak legjobb-jait a belsend fenntartására kénytelen posztirozni, nem pedig a lázadás elfojtására.

Csatára csak egyedül a Nizámokat küldheti, a Redifek, más körülmények közt a török sereg triariusai duzzognak az iráde miatt, és nem megbizhatók többé. A bész basi bozoknak pedig nem kellene egyébr, csak hívná be őket, nagy gonderé vezér lenne az, a melyik csak egy bolgár fucskát is képes lenne fenntartani az életnek, hogy magva ne szakadjon.

A szultán ázsiai birtokain sem lengenek keresztül valami rózsás körülmények, ott is csak hamu alatt lappang a parázs, a legelső ellenséges szél lángra lobbanthatja. Itthon pedig — uti figura docet — kezét-lábát az ugynevezett diplomás barátság bilincseibe szorongatták, rabmarok pedig kardot nem forgathat, rabmarokba csak kegyelem morzsái szoktak hulladozni.

Bátrak voltunk még a baj kezdetén megmondani, hogy a török szultán le veri a lázadást egy maga, mint ezeknek előtte történt, csak ne segítsenek neki. Azonban úgy láttuk jónak a hatalmak, hogy időtel-nül beavatkozzanak a diplomatiá fegyverrel. Valódi fegyveres beavatkozást még egyik sem mer megkísérteni, a politika saktábláján rángatják csak a figurákat, lesve, várva, hogy vajlon melyik fogja elkövetni a legnagyobb hibát.

A mi pedig a békeszerzés terén az európai diplomaták eljárását illeti, annak eredményeit előttünk felszük egy tökéletes kudarez, egy generalis futts, mert azok, a kik a békejobbot semmiképp sem fogadják el, a délszlávok, czár ő felségének az ő fogadott gyermekei.

Tiszay Dániel.

A képviselőház első ülészaka jövő hétfőn fog bezáranni. Másnap, kedden megnyit-tatik a második ülészaka, s a megejtendő választások a különböző bizottságok megalakulása után a ház a husvétünnepk utánig felfüg-gesztí üléseit.

Pestmegye biz közgyűlése feliratot intézett az országgyűléshez, melyben kéri az önálló jegybank létesítését, és csak akkor, ha a vámszerződési alkudoásoknál Magyarország igényei — úgy, amint Tisza azokat formulázta, — nem teljesítenek, állítassék fel a külön vánterület.

Osztrák szomszédaink rémitően bosszankodnak, s valóságos dühbe jönnek, ha különben is lassan mozgó kormányunk valamely intézkedést tesz nálunk a germanismus kiirtá-

felvonását, midőn ő belépett hozzánk. Azonban valószínű, hogy kísérte az ajtó előtt várakozott, mert annak csaknem minden tagját vacsorául ismét együtt láttam hazában.

Szent isten, hisz önell egész udvart tart — sugám Bodjagin asszonyok francziul. — Igen — felelé önzertes mosolyal — ez meglehetősen unalmas is.

E nő különös benyomást csinál az emberre, főképp ha idegei oly állapotban vannak, mint az enyének. És ez nem a szerelem lebilincselő hatalma, hanem a megsemmisítési irányzó mérge ezy megmélyező szenvedélynek, egy dámoni inger, mely megzavarja a főt és ellenállhatlanul ragad az örvényfelé.

Ebéd és opera, opera után vacsora; reggel látogatások és este meghívások Pál avagy az ő kezei által. Meghívnaq engem is és én jövök anélkül, hogy számot tudnék róla adni magamnak, hogy miért és miként történik ez. Hazuknál nem jól érzem magam; lehagoltan jövök haza és ámatlanul töltöm az éjszakákat és mégis nem tudok ellentálni, nem vagyok képes nem e met mondani és követem a meghívást. Mondhatnám, hogy házi barátjuk lettem, ha nem volna náluk kivülem is egész raja a házi barátoknak, kik közt idegenszerelem érzem magam. Ok egy új élet és üzelenlőtli vannak környezve. Csak úgy hemzseg-

nek az iródk és igazgatók; széles kiterjedési levelezés folytatattik; Oroszország minden vidékein a bizományosok egész raja tartatik; e mellett vannak öszveviszszasztó hálózatok és öszkeződések, cselzövények, spekulatiók, utánjárások, de hiányzik a mindeneket egybefoglaló központ, vagy inkább sokan vannak központ, kik igen ingadozó természetűek, kik körül pedig minden mozog és csoportosul. En magam kívül állók e körön és nem is érzem, hogy valami vonzara hozzá, sőt inkább egészen más irányban érzem ragadtatni magamat.

En csak őt kereseam egyedül. A kérdés, mi ő tulajdonképp? egészen igénybe von, és én tanulmányozom őt majd a közelből, majd némi távolban, a mint azt az őt környező kiseret megengedi. Sajdalm! nem tudom magamat teljesen nyugodtsággal és öntudattal a tanulmányok szentelni. Saját koczkatáztasomra tanulmányozom őt, mint az orvos, ki a mérgeges hatású gyógyszerrel önmagán próbálja meg, vagy mint a természet vizsgáló, ki egy állotte ismeretlen kigyót kezébe vesz. Kivánság és félelem küzdenek bennem, ehez járul még egy más érzés, a mely tán rosszabb, mint minden egyéb. Néha, midőn magunkra maradtunk, különös lángoktól érzem emésztetni magamat és csakhamar úgy tetszik, hogy

sára. Boszujoknak igyekeznek kifejezést adni, ha csak szerét tehetik. Legújában — mint a „Független Polgár” írja — egy bécsi vasúti igazgatóság üzenegy magyar ajku hivatalnokot bocsátott el szolgálatából, a német és osztrák vasuti igazgatók frankfurti értekezletén pedig azt fogják indítványozni a mi kedves szomszédaink, hogy a magyar vasutak kizárassanak a német vasutegyletekből. Csak rajta! Mi épen oly szépen meg leszünk az e téreni önállóságunkban, mint bármely más államok, melyek nem kívánnak részvenni a német vasut egylet áldásában. Mi szeretünk és kíváujuk, hogy a frankfurti értekelet metegye, a mivel a bécsiek minket jesztegetnek, hadd szabadujának meg vasutaink ezen idegen szellemű testület nyomása alól, — melynek csak káros voltát tapasztaltuk, s mely egyetnek a magyar vaspályák mindeddig inkább voltak rabjai, mint tagjai.

A magyar fővárosból. Csopregi Mihály „Vízözön” című 2 felvonásos látványos szimulés nagy sikerrel adatot tegep-előt a népszínházban. Az öszkező vasuti hidnál tegnapelőtt egy női hullát fogtak ki. A gőszivattyúk, melyek a főváros csatornáiból az árvizes napokban a vizet eltávolítják, az árvíz kezdete óta 24 millió 512 ezer akó csatorna vizetől szabadították meg a fővárost. A budapesti ügyvédi kamara tagjainak száma 709. Az akadémiára a gróf Teleky József-féle drámai jutalomra érdemesített „Doctor Percival” című vígjáték szerzője ifj. Ábrányi Kornél. Frank Leonak a common volt pénzügyminiszternek a királyi tábla — kellő bizottság letétele mellett — megengedte a szabadbírá helyezetést. A Duna víze tegnap déli 12 óráig ismét 5 hüvelykel apadt. A víz-állás jelenleg 19 láb és 7 hüvelyk.

Vidék.

„A Debreczen” levelezése.

S á m s o m, 1876. márc. 20.

„A czél szentesíti az eszközöket.” Természetere tartozik az emberi nemnek, hogy e földön jólétre és boldogságra törekedjék. Sokan e jólétre és boldogságra — egyenes jellemmel bírva — mások megrontása nélkül szorgalom, küzdés és fáradsággal, tehát tisztességes uton igyekeznek megszerezni; sokan pedig képesek a mások boldogságát porba dönteni, csak azért, hogy e leomlott romokon magoknak fényben uszó palotát emeljenek; sokan egész életükön keresztül a jesusitizmus zászlóját hordják kezökben, melynek felirata: „A czél szentesíti az eszközöket!”

Ime egy példa ez utóbbira. Jelenben arkaniszi r. k. tanító Rajman Antal ur, ki Sámsonban 1869-ig évig ugyan ily minőségben hivataloskodott, egy 1875. márc. 19-én keletelt levelet küldött egy itt hivataloskodó rokonához, melyben kéri őt, miszerint az itteni rokon. kath. egyh. főbbjeit hivassa magához s beszélje vele a fejtéket, hogy engemet, mint tanítójukat vádoljanak el prepost ur előtt s mozdítassanak el hivatalomból, s utasítsákpen a panasz formát is megirta, ilyenképen: „A prepost ur előtt azzal a panaszszal felléphetnek, hogy Sámsonban nemcsak tanítóira van szükség, hanem kántóra is, de mióta Rajman Antal ur Sámsonból eltávozt, épen úgy temetnek el beáunkeket, mint a tömlőciből kinnai rabokat, s az isteni tisztelet is csak oly hangyali végződik, hogy a templomba nem kívánokunk menni, mert magunk is becsületesben el tudnánk végezni, mint a jelenlegi tanítók stb.” s mind ezt Rojman ur csak azon indokból tette, hogy fiatal éveit itt töltötte, s majd az örök álmot a sámsoni puha homok alatt szeretné szenderegíteni. Hogy az ok csak is ennyi, saját levele bizonyítja, melyben így áll: „én még csak jelenleg fogom betölteni itten a három évi tanítótságotam, mégis mondhatom, hogy a 3600 lélekből álló városunkban én vagyok a hívek előtt a legkedvesebb.” Kételem, hogy úgy volna; de ha úgy van, ha meg van sorsával elégedve, miért vetemedik hát ilyen utra, — miért akar egy pályatársát minden igaz ok nélkül oly alattomos ravaszassággal megfosztani hivatalától?

egy láthatlan, égető mérge járja át véremet. Aztán oly rosszul érzem magam, hogy elalodom őt és szerencsés előle, mint a pestis elől meneküli.

A szó mindennapi értelmében nem nevezhető korlátozt közzétételnek, de mint egy valnak, semmi erkölcsi fogalmi nincsenek. Uly dolgokat kell előtte bizonyítani és magyarázni, melyeket egy jól nevelt tiszető éves leány az első szóval megért. A beszélgetés, melyet a szünet közben folytatunk, ismét szöveggyere került két ízben és ő nem tudta feljóni, mely másik poklot, azon kívül, mely a Don Juanu egyetelt — gondolként. Nem akarta beismerni, hogy a természet, a dámoni stb. reá erősb befolyást gyakorolnának, mint e zene — de én gyanitom, hogy az úgy van. Midőn mondtam neki, hogy mindez, csak diszintemé volna, azonban a tulajdonképeni pokol a lélek rettegésében nyilvánul, minden ellenvetés nélkül végig hallgatótt, de én nagyon kétkedem, hogy engem igazán megértett volna.

(Folyt. köv.)

Mór

szemész

sa mellett mindennemű

eket

etkezményeit, ugymint

különösen a

és g e t

);

emzörések bujakóros

án és elcsufításában;

vezett fehér folyást és

si nehézségeket.

3 óráig 5-ig, és

zám a kigyó- és

) I. emelet, bemenet

adatik és a

ndájában. 1876.

Ha én itt a hívek előtt a legmegutáltabb egyn voltam is, egy egynes jellemmel bíró ember, ki helyemet elakarja foglalni, arra várnék, míg az ő — bármintem — beavatása nélkül megnyílnék az ut a bejuthatásra. Hát még mikor az ártatlanság van kiszemelve áldozatul, az az igazi vétek!

Rajman ur e tetteivel, vagy inkább szándékával nemcsak engemet, de a híveket is mélyen megsértette, a menyiben azokat oly tárgy lelkiszeretettel bélyegzi, miszerint rábeszélésnek engedve, tanítókat minden igazok nélkül elcsapatják.

Beszél Rajman ur levelében a temetési és templomi szertartás hanyagul és buzgósság nélkül végzéséről. No hiszen lenne akkor buzgósság és épületes czeremonia, ha oly egyén vezetné, a kiből olyan nemes lélek van, mint Rajman urban! Mondja továbbá levelének egyik pontjában, hogy „Sámsomban nemcsak tanítóra van szükség, hanem kántorra is”, én meg azt mondom, hogy nemcsak kántorra, hanem tanítóra is van szükség; olyan emberre pedig, ki nek morális lelkületéhez a fent emittett dolog hozzá fér, azt hiszem, hogy nem mindenki egyház mértékből gyermekeit, hogy azoknak erkölcsi kiképzésére befolyással legyen.

Azt hiszem, hogy Rajman ur — itt töltött multját sem számítva ide — ezen től meg sokáig jóváteheti a fog teni azon boldogító reményről, hogy valaha Sámsomban r. k. tanító lehessen.

Végül most már arra figyelmeztetem, hogy zaslójáról törölje le a Jezsuita princípiumot: „a cél szentesíti az eszközöket”, mert így a még hátra levő életben kevés örömvirág nyílik számára.

BÓCZ ELEK,
sámsomi r. k. kántor tanító.

— **Videki hírek.** N. Váradon néhány napelőtt két párba volt, s mindkettő egyik vívónak súlyos megsebesülésevel végződött. **A Berettyó Gáborján,** Henczid és Vancsod közszék határán több ezer holdnyi vetést és kaszálót elöntött. **Csongrádon** a vizáradása miatt egy hét óta minden munka szünetel. **A kassai** nagy keményítő-gyár, mely mult szombatn leégett, 42,000 forint volt biztosítva a „Duna” bizt. intézetnél. **A fiumei** kikötő közelében a „Deli” nevű magyar gőzös a tengeri vinar alatt elsüllyedt. **A Duna** Novoselo mellett ártotta a gátat: s elborította a Bácska egy részét. **Kesmarkon** a hó 18 kán földrénges volt. **A magyar** nyugati vasút mentén fekvő szentgálli üzlet-távirati állomás működése f. évi márczius 15-kétől kezdve végleg megszűntetett.

Irodalom.

(A két Kisfaludy* írta Szana Tamás; megjegyzés Aigner Lajos kiadásában, egy füzet ára 1 ft 50 kr.)
—d—f. A ki idejét hasznos munkálkodások középette tölti el, a ki tehetséget az irodalmi komoly tanulmányokban és úgy fejt ki, hogy azáltal azonos munkában, melyben működött maradandó nyomot hagy hátra; a ki törekvéseiben nem hiú önbecs, hanem igaz ambíció vezérrel: arra bátran és nem csekély dícsérvessé mutathatunk, mint a társadalomnak egy olyan hasznos tagjára, kinek művei maradandó becses, valódi nyereséget képeznek magyar irodalmunkban.

A mai kor, melyben a tudósok, az antik világ homályos szemüvegén keresztül, csak satnyuló, korcsosuló nemzedéket szeretnek látni, nem egészen az, mint azt látni vélük! Mert a ki irodalmi fejlődésünknek fokozatos haladását figyelmes szemmel kíséri, az észreveheti vala, hogy irodalmunk munkásainak jó nagy része a komoly törekvések terén áll, s „jó nagy rész”-nek fele jelentékeny hivatással, a természet által reájok ruházott szép tehetséggel azok között foglalnak helyet, kikre kevés idő multán már azt mondandjuk: irodalmunk díszé, virága.

Szana Tamás ez utóbbiak közé tartozik; kiváló tehetségének már „Nagy szellemek” című művében adta kétségeltelen bizonyítékát. Irodalomtörténeti kisebb műveivel nem csekély feltűnést keltett, s annál nagyobb hatást gyakorolt a fiatalabb írői nemzedékre, melyeknek mintegy ébresztésül, — ösztönzésül szolgált.

A jelenben előtűnk fekvő „A két Kisfaludy” című művétől sem lehet megtagadni azt, hogy ez csak hosszas tanulmányozásnak, nagy olvasottság és kitünő ítézési tehetségnek természetes eredménye. „A keserű szeret” édesbús dalnokát s ennek testvérét, Károlyt, kit írói működésében leginkább feltűntet a ritka sokoldalúság, jellemzői nem kis feladat. E feladat megoldására Szana Tamás vállalkozott. Kifejtette, sőt tovább megnyit, kimerítette sajátjait, az akkor még pályáján szendergő nyelvünk eme két művelőnek; és oly változatokban fejtette ki, hogy műve valóban megérdemli, miszerint az irodalommal foglalkozó magyar ember könyvtárában a becsesek közt foglaljon helyet.

Nem lehet czúnik részletesebb ismertetésbe bocsátkozni, mert különben szűk keretbe szánt cikkünk, szükségképp cikksorozattá válnék, csak az elismerést kívántunk ezáltal megadni az érdemek; azonban alkalmat veendünk, hogy olvasóinknak egyes részleteket mutatvánnyal a jellemrajzokból bemutassunk. Kisfaludy Sándor és Károly költészeti irodalmunk egén ragyogó csillagok ma is, s mint ilyenek, pár

szóval nem esetelhetők. Jól idézte a mű szerzője Góthe mondatát: „Wer den Dichter will verstehen, Muss in Dichters Lande gehen.”
A mű nyelvezete könnyed folyású, szabatos magyarsággal írott, s mint ilyen ajánljuk a nagy közönség pártoló figyelmébe.

ORSZÁGGYÜLES.

— A képviselőház ülése márt. 20-án. —
Elnök bemutatja a tiszta-átadai választókörület kérvényét az önálló vámtérület és a magyar jegybank felállítására tárgyában. Több bizottsági jelentések bemutatása után tárgyalta a népközlési hatóságokról szóló javaslatot.

A 3-ik §-nál Mocsary Lajos indítványozza, hogy a járásbeli tanfelügyelők választása a törvényhatóságokra bízassék. A ház az eredeti szerkezetben fogadta el úgy ezen, mint a következő szakaszt.
Hosszas vitát keltett az 5-ik §-nál Zsényi felszólalása, melyben a prot. önkormányzat tántoríthatatlan védője e szakaszszal szemben főleg az hangsúlyozta, hogy a prot. egyház ünnepélyes szerződése által biztosított autonómiájának egyik fő attribútuma az, hogy az állam a hitfelekezeti főkiskolák felett a felügyeletet az egyházi főhatóságok utján gyakorolja. Nem ismeri el a törvényhozás azon jogát, hogy ezen felügyeletet az egyházi hatóságok mellőzésével a tanfelügyelők által gyakorolja, s ezt Thun eljárása utánzásának hirdeti. Ezeknek megfelelően kívánja a szakaszt módosítani, a ház azonban a szakaszt nagy többséggel eredeti szerkezetében fogadta el.

ÜJONSÁGOK.

* **Azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése a hó végéig lejárt, kérjük előfizetésük mielőbbi megújítására, hogy a lap szétküldésében fenakadós ne történjék.**

* **Lapunk** tegnapi 57-ik számában említettük, hogy Cserhályai Ferencz ur főhadbíró és osztálytanácsos önmegmítósága, a Debreczenben építettni szándékolt honvédelmi ügynek megvizsgálása végett, a honvédelmi miniszterium által kiküldetett. Főhadbíró, a városi főmérnök által készített honvédelmi és lovas laktanya terveket tegnapi 57-ik sz. vizsgálta; miután azonban a város a rendkívüli közgyűlés által megszavazott ötvenezer frton felül, a laktanya felépítéséhez még szükségesítő 40,000 frtnyi anyagot megadni vonakodik, főhadbíró kényserítve volt, a valóban korszerűleg készített terveket módosított végett magával elvinni és új terveket készíttetni, melyek szerint je-

lenleg a 46-ik honvédelmi bizottság által pótraktárnak használt épület mostani alakjában megahagyatván, csupán a melléképületek lesznek újolag felépítendő — és pedig oly mérvben, mennyiben azt az utalványozott összeg engedi. Továbbá a város által készített laktanya tervből megakarítás tekintetéből (különben a város kétszeresen terhelő) zászlóalj, pótcsoapat parancsnoki, kezelő tiszt iroda, négy szobából álló helyiségek; lovas részére szintén négy szoba, valamint a törzsmesteri lakosztály egészen elmaradnak a tervből, s a helyiségek a város által újra berendezők lesznek. Ebből kifolyólag sajnáljuk felettel, hogy a korszerűleg készített laktanya tervből semmi sem lesz, s hogy ez így városunkra néve nem a legkedvezőbb eredményt volt.

* **Hymen.** E hó 17-én esküdtek egymásnak örök hűséget, Hajdu Lajos biharmegyei volt adminisztrátorának, jelenlegi királyi tábla bírójának felesége és Kuthy Béla mérnök. Áldás frjózokre!

* **Az árvízkarosultak** javára szerkesztőségünkben legújabbán a következő adakozások történtek: A la c z h á z i karosultaknak: öv. Szász Gergelynek asszony 1 ft; Kovács István ur, timár 1 ft 50 kr; Kerékgyártó Bálint ur, lakatos 1 ft. A k o m á r o m i karosultaknak: Kovács István ur, timár 1 ft 50 kr; Kerékgyártó Bálint ur, lakatos 1 ft; összesen 6 frt. Szerkesztőségünkben begyűlt főösszeg: 207 frt 51 kr és két drb. ezüst egy frtos. Az utóbbi napokban befolyt adakozások is a holnapi postával rendeltetési helyekre elküldetnek. — Fogadják az illeto adakozók közönségünket.

* **A községek t. előjáróhoz.** A „Debreczen” tegnapi 57-ik számából értesültem, hogy saját nevem felhasználása mellett bizonyos Hegedűs István, Báthori János és N. nevű egyének szántársulatot rendez tagjaiként tüntetik fel magokat a vidéken, de másrészt, mint hozzám Sámsomból beküldött írott szinlapokból látom, meg előadásokat is tartanak; mind a magam, mind társulatom jóhírnevének megóvása tekintetéből kötelességemnek tartom e rut visszaállítását a nyilvánosság terén tiltakozni, s felkérni a községek t. előjárót, hogy a fent nevezett egyéneket, kik nem hogy társulatot tagjai lennének, de velem semminemű összeköttetésben sincsenek, mint csavargók a törvények értelmében letartóztatni s a törvény szigorával sújtani sziveskedjenek. Debreczen, 1876. márt. 23. T e m e s v á r y Lajos szinlapigazgató.

* **Népszere előadás.** A debreczeni m. k. gazdasági tanintézet tanárai által rendezett előadások folytatásául pénteken f. hó 24-én D. r. S c h w a r c z e r V i k t o r tanár a városban nagy tanácssteremben mutatványokkal egybekötött népszere előadást tartand az ember i táplálék vegyi összetételéről, ennek készítéséről és

hamisításáról, a melyre a közönséget tisztelettel meghívjuk, és melyre különösen a hó házi asszonyokat figyelmeztetjük. — Kezdeté este 7 1/2 órákor.

* **A helybeli** tornaegylet f. év márt. 25-kén szombaton d. u. 3 órákor a tornateremben választmányi gyűlést tart, a pénztár állás, művezetői előterjesztés és a közgyűlés ideje meghatározása s több folyó ügyek érdekében. Debreczen, 1876. márt. 23. Az elnökség.

* **A legművészek** tegnapi tartották utolsó előadásukat színházunkban. Miss Vanda tegnapi borzalmas dolgokat követett el magával, a menyiben egy két mázsás homokkővet magára tétetvén, azt rajta apróra darabolták baltákkal. Testgyakorlati mutatványai ugyanazok voltak, mint tegnapiok.

* **Beküldött.** T. Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchenben. Felkérem, miszerint az általa feltalált, és oly előnyös havasi növény-szőrpöt részemre két üveggel a legelőbb idő alatt küldeni sziveskedjék, melyért itt mellette 2 ft 24 krt a növény szőrpért, és 10 krt a csomagolásért, összesen 2 ft 34 krt önnök átküldök. Strasznitz, Morvaország, 1856. sept. 10. Kitünő tisztelettel Jos. Ritter v. Belót.

* **Beküldött.** T. Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak, Neunkirchenben. Bizonyítvány. Melyszerint hitelesen bizonyítottik, hogy Wilhelm Ferencz neunkircheni gyógyszerész urnak havasi növény-szőrpje, mindennemű katarus, nyak- és idegszervekből, valamint nehé lélegzős, köhögés és rekedtség, sőt magától keletkező tüdővész ellen, számos esetben, gyermekeknek úgy, mint felnőtteknek, az ingerlékenységet ezen derítő, megerősítő és tápláló gyógyszernek, mely mindig kedvező eredményt használhatott — bizonyult, s mint ilyen mindennemű ilyen betegségekhez a legbiztrabban ajánlhatom. Neunkirchen, dr. Mally Ign. m. k.

* **(Beküldött.)** Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak, Neunkirchenben. Miután én önnök növény-szőrpje használatával, a köhögéstől és azzal összeköttetésben levő rekedtségtől, mely betegségekben mintegy nyolc hétig szenvedtem, teljesen megszabadultam, valamint önnök kitünő növény-szőrpje jótékony hatásától, előbbi énekhangomat ismét visszaírtam. annál inkább kötelességemnek ismerem önnök ezen gyögyszerű találmányát nemcsak elismerésemet és köszönetemet kifejezni, hanem ezen becses gyögyszerű saját tapasztalatom alapján egyuttal minden melibetegnek és különösen énekeseknek általánosan ajánlani. Kitünő tisztelettel Bauer János iskolatanító Peischingban, 1875. jan. 25.

Felölös szerkesztő:
TISZAI DÁNIEL.

H I R D E T E S E K.

KUBINYI KÁLMÁN
nórinbergi és díszáru kereskedéséből
Debreczenben
az összes áruk gyáriaron alól is
VÉGKÉPEN KIÁRULTATNAK
ugyanott tartályok (Stelagen) és kirakatok (Auslagen) jutányosan eladók.
Ezennel tiszteletteljesen tudomására hozom a n. é. helybeli és vidéki közönségnek, hogy a ref. kistemplom körüli építkezés, üzletlem átalakítása, de főképen helyiség hiánya végett, kénytelenítve vagyok áruim nagyob részén tul adni. Hogy pedig azt oly rövid időn eszközölhessem, kijelentem! — sőt saját érdekem is azt kívánja — hogy kivétel nélkül minden árut haszon nélkül, az ivad cikkeket pedig 10-től 50% százalékre leengedéssel elárulhatom.
Teljes tisztelettel
Kubinyi Kálmán.

Az alanti köszönet nyilváníások legjobb tanubizonyosságai a
Wilhelm-féle
havasi növény-szőrp
kitünő hatásának.
Wilhelm Ferencz, gyógyszerész urnak, Neun-Kirchenben.
Bizonyítvány.
Bizonyítom, hogy a Wilhelm Ferencz gyógyszerész ur által feltalált havasi növény-szőrp, idült rekedtség és görcsös köhögésből néhány nap folyamán alatt tökéletesen meggyógyított.
Neun-Kirchenben, 1876. febr. 7-én.
Högel Flúpp
postamester.
Wilhelm Ferencz, gyógyszerész urnak, Neun-Kirchenben.
Vegye köszönetemet a jó hatásért, melyet az általa feltalált havasi növény-szőrp mell- és tüdőbajokban gyakorol. — Szigorú kötelességem teljesítésében sokat közlekedem gyermekek és más személyekkel; a gyakori huzamos beszéd és különösen a hangos éneklés már évek óta ártalmas befolyással vannak egészségemre, rendszeren kiszáraztja mellem, köhögést és rekedtséget idéz elő. — Megkísérlettem már sok szernek használatát, de mindegyik hatástalanul. A mióta azonban a havasi növény-szőrpöt használok, jól érzem magamat és így e szert a hasonemű bajokban szenvedőknek örömmel ajánlhatom.
Különös értékkel bír e szer énekesek és szónokokra néve, mert a gyakori beszéd vagy éneklés által beállott száraz torok vagy rekedtségen rögtön segít és így saját tapasztalatom után a kívánt hatásnak tökéletesen megfelel.
Neun-Kirchenben, 1876. márt. 24.
Höller Jozsef
tanár.
Azon t. vevők, melyek a valódi, általam 1856 óta készített Wilhelm-féle havasi növény-szőrp megszerzését óhajják, figyelmeztetnek, azt határozottan a Wilhelm-féle havasi növény-szőrp cím alatt kérni.
Csak akkor az én gyártmányom, ha minden üvegezen pecséttel van ellátva.
E védjelmű hamisítások a megszabott büntetése alá esnek.
Használati utasítás minden üvegezh adatik. Egy lepecsételt eredeti üveg ára 1 ft 25 kr., — és kapható friss minőségben egyedüli készítőjénél e cím alatt:
Fr. Wilhelm, Apotheker in Neunkirchen, Niederösterreich.
A csomagolásért 20 kr számíttatik.
A Wilhelm-féle havasi növény-szőrp kapható még bizonyos állománnyal, csakis:
Dr. Rottschnek V. Emil gyógyszerész urnál Debreczenben.
Nyíry György gyógyszer. urnál N. Váradon.

Tavaszi és nyári idényre
Párisból érkeztek.
Legszébb és legújabb női ruhák és felöltők, dolmány, Jaquettes és ke-rek köpenyek, Mandarús és Qarették, melyek dus választékban és jutányos áron találhatók.
A francia nőhöz címzett női divattárban, Budapestben,
Deákutca 15. sz. alatt u. m.
Jaquettes minden színben — — — — 7. 8. 10. frt és felebb
ugyan ilyen finom Brásilból — — — — 10. 12. 15. —
Renaissance legújabb minta szerint — — — — 10. 12. 15—50 —
Dolmányok legújabb minta szerint — — — — 10. 12. 15—50 —
Gentleman férfi kabát — — — — 10. 15. 20. frt és felebb
Jaquet és tünik igen jó Chevrijótból — — — — 15. 20. 25 —
Selyem, hársny felöltők legújabb szabásban — — — — 30. 35. 40—120 ft.
Patent hársnyból pedig — — — — 15. 20. 25—30 —
Hálókötösök legújabb szabásnak — — — — 25. 20. 20—60 —
Kész női ruhák házi használatra — — — — 12. 15. 30. frt és felebb
Kimenő ruhák elegáns kiállításban — — — — 25. 30. 40 —
Nemkülönbön menyasszonyi kihazasítási ruhák legújabb párisi divat szerint, lelegeganszabban és jutányosan készíttetnek.
Videki megrendelések pontosan eszközöltetnek és kívánatra minták bérmentve küldetnek.
Megrendeléseknél kerétek egy centimeter szerinti mérték vagy régibb ruha test és szoknya elejének hossza beküldése.
Rozsny
confektionair.
84 2—6

Figyelemre méltó!
Azon t. hölgyek és menyasszonyok, kiknek szándékuk volt Budapestre menni nagyobb vásárlások végett, **fölkértem ezennel**
MÖSSMER JOZSEF
„A menyasszonyhoz”
czimzett **vászon** és **fehértelű kereskedésében** magukat előjegyezteni és pedig a következő czéltól: Miután az utazás Budapestre százakra menő költséggel van összekötve, az ott létező igen ismert „A menyasszonyhoz” czimzett vászon és fehértelű czég azon tisztelt hölgyek és menyasszonyoknak, kik teljes bizalommal vannak az emittett czég iránt, oly ajánlatot tesz: legyenek szivesek megírni, hogy mely idő-tábján és hova küldjék megbízott utazókat, hogy a legközelebbi vászon és asztal-nemű mintagyűjteménnyel és a **legrendesebben dolgozott** kész fehértelűkkel ellátva becses megrendeléseiket átvegye; s részünkről a legpontosabb s legyelmesebb kiszolgálást ígérhetünk a t. vevőknek, a legjobb minőségű árukat jutányos áruk mellett. Szives tudósításukat leginkább azon okból van szerencsénk kikérni: mivel ez által lehetőséges lesz az utazó egész utiköltséget **lehető legcsekélyebbre** szabni és ugyanazon utrányban levő több állomást rendszer sorban meglátogatni.
E czéltól elegendő egy levelező lapon megírni
a lakhelyet, kívánt időt és a nevet
melyre bővebb értesülés végett rögtön írunk a t. megkeresőknek.
Előjegyzések ápril 15-ig vétetnek fel.
Arjegyzekek, minták, méterátszámítási táblák bérmentve és ingyen küldetnek.
91 1—3

ÁTS és TÁRSAI
női divat és kész ruhák raktára
Budapestben, Szervita-tér 6. szám.
Bátorkodunk a n. érd. közönségnek tudomásul hozni, miszerint a **tavaszi idényre való divat-kelmék párisi Modell-Costume, dolmány, paletot-gallérok** sat. sat. megérkeztek és raktárunkban nagy választékban a legjobb minőségben, legolcsóbb áruk mellett kaphatók. — Egyszermind megemlítyük, hogy a ruhák készítése saját vezetőségünk alatt a legújabb párisi divat szerint történik, nemkülönbön **kihazasításhoz szükséges egész készletek** szállítását átveszük, a kívánatra kelme-minta szeleteket készségesen küldünk.
83 2—6

Titkos betegségek
és azoknak töve fájdalom nélkül kihuzatnak.
Weisz Gyula,
a budapesti csász. és kir. katona főkórház volt osztály orvosa, kiérdemelt államasuti és bányamű- orvos által.
Lakik: Miklósczta M ó z e s Lajos-féle ház 2079. sz.
371 35—40

1876
Előf...
„DE...
hetenkint...
szerdán, o...
megjelenő...
szati lap...
nusi és kö...
debreczen...
közönyere...
Előfize...
Egész...
Félvny...
Ngyev...
Egy h...
Hirdet...
mellett és...
Előfize...
reczen”...
uteza (Ved...
jos és ifj...
reskedéséb...
postahivata...
Az...
Két nap...
a Királyföld...
felett. Tulaj...
menyiben e...
lat nem áll...
nekét érintő...
fogadja e j...
az egész ház...
redéket kivé...
nál éretlensé...
hogy a mag...
egyszerűbb...
nek, a kor...
fel melle...
A tiz...
vezérelve...
szemben erő...
ségok nehá...
fegyvereivel...
vényeit és m...
czait. Hiába...
a végtelensé...
az életet aff...
szontalanab...
töne. Megrag...
spectusságuk...
nehány képv...
kegyelem m...
amaz igazsá...
tás mellett...
kétszázszáz...
képviselőt kü...
pességű Pest...
Mennyi...
siturában...
tézék? Az en...
tagbörzségik...
kifakadásait...
szájuk a ten...
dés elé. Men...
től igazságtal...
dühösebben...
ellen.
Bausz...
szó szegéssel...
A „DEL...
ELMOS...
Bund...
Irta: A c...
Tsc...
— On ké...
vajlon valóban...
gyobb kinkat...
kaiak. De mit...
magannak val...
soba nem taps...
tanulta azt ist...
még sem az...
Honnat tudhat...
Mint erősíteti...
létezik? —
A kérdés...
Azonban észre